

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci žalobce: **S. M.**, zast. Mgr. Jiřím Douskem, advokátem se sídlem 8. března 21/13, Liberec, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 1. 2016, č. j. OAM-401/ZA-ZA14-K07-2015, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 29. 6. 2016, č. j. 58 Az 6/2016 – 42,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci (dále jen „krajský soud“), kterým byla jako nedůvodná podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítnuta jeho žaloba proti shora označenému rozhodnutí žalovaného (dále jen „rozhodnutí žalovaného“). Tímto rozhodnutím žalovaný rozhodl o jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany tak, že se mu mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.

I. Vymezení věci

[2] Z předloženého správního spisu lze zjistit, že dne 24. 4. 2015 podal stěžovatel žádost o udělení mezinárodní ochrany, v níž uvedl, že je ukrajinské státní příslušnosti a ukrajinské národnosti, hlásí se k řecko-katolické církvi a není členem žádné politické strany ani jiné organizace, nikdy nebyl a ani v současnosti není trestně stíhán. Svou vlast opustil kvůli válce dne 14. 2. 2015, před odjezdem měl bydliště ve městě Zbaraž v Ternopilské oblasti, kde žijí také oba jeho rodiče a bratr.

[3] O udělení mezinárodní ochrany žádá společně s manželkou a jejich dvěma nezletilými dětmi, v České republice pak počítá s pomocí tchyně, která zde žije. Stěžovatel má vysokoškolské vzdělání, v domovském státě pracoval v telekomunikacích a ve společnosti nakupující a zpracovávající obilí. O mezinárodní ochranu požádal, protože i když na Ukrajině nebyl vyhlášen válečný stav, a nemá tudíž vojenskou povinnost, jsou do armády povoláváni všichni muži. Těsně před odjezdem dostal na adresu rodičů povolávací rozkaz. V případě návratu má obavu o svůj

život. Nechce, aby z jeho dětí byli sirotci. Jako věřící člověk také nechce bojovat. Svůj zdravotní stav označil za dobrý. Obdobné skutečnosti uvedl i ve vlastnoručně psaném prohlášení.

[4] V řízení před krajským soudem stěžovatel napadal nesprávné posouzení jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany z hlediska azylu dle § 12 písm. b), humanitárního azylu dle § 14 a doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu.

[5] Soud se nejprve zabýval argumentací příslušností k určité sociální skupině v souvislosti s odmítavým postojem stěžovatele k povinnosti vykonat vojenskou službu ve smyslu závěrů uvedených v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 5. 2004, č. j. 5 Azs 63/2004 – 60, (sociální skupina je skupina osob sdílejících objektivně společnou charakteristiku, která má často povahu vrozeného, nezměnitelného rysu nebo je jinak zásadní pro lidskou identitu, svědomí nebo výkon lidských práv dotýčných osob). Rozhodujícím důvodem pro udělení mezinárodní ochrany je existence odůvodněného strachu z pronásledování směřujícího vůči žadateli o azyl, jakožto příslušníku této sociální skupiny. Stěžovatel nenaplnil důvody pro udělení mezinárodní ochrany ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, protože neprokázal, že jeho strach z případného pronásledování je odůvodněný, přičemž ze správního spisu ani nevyplývalo, že by své názory jakkoliv veřejně projevoval tak, aby mu na tomto základě mohla hrozit vážná újma.

[6] Odmítání nástupu k výkonu základní vojenské služby, která je ve státě původu povinná, nelze bez dalšího považovat za důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, zvláště není-li takové odmítání spojeno s reálně projeveným politickým přesvědčením nebo náboženstvím (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004 – 49). Stěžovatel tvrdil, že odmítá vojenskou službu mimo jiné též z náboženských důvodů. Dle Nařízení vlády Ukrajiny ze dne 10. listopadu 1999 č. 2066 O schválení normativně-právních aktů ohledně použití Zákona Ukrajiny „O náhradní (nevojenské) službě“ (správní spis, č. l. 38) však není řecko-katolická církev uvedena mezi náboženskými organizacemi, jejichž věrouka nepřipouští používání zbraní. Z podkladů shromážděných žalovaným (zákon Ukrajiny o náhradní (nevojenské) službě č. 1975-XII ze dne 12. 12. 1992) vyplývá, že občané Ukrajiny mají právo na náhradní službu, pokud je plnění jejich vojenské povinnosti v rozporu s jejich náboženským přesvědčením.

[7] K namítanému neudělení humanitárního azylu odkázal soud na ustálenou judikaturu, podle níž na udělení humanitárního azylu není právní nárok. Posouzení možných důvodů pro udělení humanitárního azylu je otázkou správního uvážení, které soud přezkoumává pouze v omezeném rozsahu v mezích, jaké jsou u přezkumu správního uvážení nutné, aby nenahrazoval uvážení správního orgánu uvážením svým (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003 - 38, a ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 – 48). Míra volnosti žalovaného při zvažování důvodů pro udělení humanitárního azylu je limitována především zákazem libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55). Žádné mimořádné okolnosti, které by byly důvodem pro možné udělení humanitárního azylu, stěžovatel neuvedl.

[8] Krajský soud se zcela ztotožnil i s odůvodněním žalovaného ve věci doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu. Existence branné povinnosti nemůže být sama o sobě vnímána jako nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání. Nejvyšší správní soud se v nedávné minulosti několikrát zabýval bezpečnostní situací na Ukrajině, přičemž dospěl k závěru, že se nejedná o tzv. totální konflikt, jenž by dosahoval takové intenzity, že by byl každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy (srov. např. usnesení ze dne 15. 1. 2015, č. j. 7 Azs 265/2014 - 17, usnesení ze dne 25. 3. 2015,

pokračování

č. j. 3 Azs 259/2014 – 26, usnesení ze dne 18. 9. 2015, č. j. 2 Azs 194/2015 – 28, či usnesení ze dne 10. 12. 2015, č. j. 8 Azs 131/2015 – 24). Zhoršená bezpečnostní situace panuje pouze ve dvou oblastech z celkového počtu 24, na něž je Ukrajina administrativně rozdělena. Konkrétně se jedná o Doněckou a Luhanskou oblast. Ve zbytku země je bezpečnostní situace stabilní a občané Ukrajiny své případné aktuální potíže řeší prostým přestěhováním se v rámci země. Místo posledního pobytu stěžovatele a jeho rodiny v Ternopilské oblasti není v současnosti střety ukrajinských vládních vojsk a povstalců ze strany separatistů nijak zasaženo.

[9] Navrhovaný výslech tchyně, důkaz listinou prokazující, že stěžovatel má v České republice zajištěno ubytování, rozhodnutí o přijetí jeho dětí k předškolnímu vzdělávání, soud neprovedl, neboť to považoval pro své rozhodnutí za zcela nadbytečné. Navržené důkazy nemohly žádným způsobem přispět ke zjištění azylově relevantních skutečností. Soud provedl důkaz označenými články z internetu na serveru Aktuálně.cz, neshledal však, že by informace v nich obsažené byly v rozporu s informacemi, které si pro své rozhodnutí obstaral žalovaný od institucí působících v oblasti práv uprchlíků. Pokud jde o zprávy Nemocnice Liberec týkající se syna M., ani těmi soud důkaz neprováděl, protože vzhledem k tomu, že žádost o mezinárodní ochranu byla podána ne 24. 4. 2015, postupoval zdejší soud dle § 75 odst. 1 s. ř. s. a vycházel při přezkoumání napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Dle čl. 52 odst. 1 směrnice č. 2013/32/EU je možno přímý účinek čl. 46 odst. 3 této směrnice použít pouze pro správní řízení zahájená po 20. 7. 2015, což není případ stěžovatele.

II. Obsah kasační stížnosti, vyjádření žalovaného

[10] Proti rozsudku krajského soudu brojí stěžovatel kasační stížností z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[11] Situace, ve které se stěžovatel ocitl, je natolik zásadní a intenzivní, že je nutno nejen ochránit subjektivní práva jednotlivce, ale je nutné vyslovit právní názor k určitému typu případů či otázek. Má za to, že je třeba provést výklad právního řádu s ohledem na udělování humanitárního azylu ve vztahu k válečným konfliktům, neboť tato otázka není judikatorně podrobně upravena. Kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[12] Rozsudek krajského soudu považuje za nepřezkoumatelný, neboť je postavený na nesprávném právním posouzení celé věci, a to z důvodu nedostatečného vypořádání se s argumenty stěžovatele a nesprávného odmítnutí provést navržené důkazy. Důkazy, na základě kterých bylo rozhodováno, byly v době rozhodnutí neúplné a stěžovatel dovozuje porušení povinnosti uložené žalovanému v § 3 zákona č. 505 /2004 Sb., správního řádu (správně zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, pozn. NSS), což mělo za následek nesprávné právní posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany.

[13] Odmítnutí provedení navržených důkazů s pouhým konstatováním nadbytečnosti je zásadním procesním pochybením soudu. Provedení těchto důkazů mělo prokázat existenci skutečností významných pro uvážení žalovaného a posléze krajského soudu o udělení humanitárního azylu z důvodu hodného zvláštního zřetele.

[14] Účastnický výslech stěžovatele a jeho tchyně by mohl vnést do případu nové informace týkající se situace na Ukrajině a skutečného zacházení s muži, jež jsou povoláni do válečného konfliktu, neboť právě tchyně stěžovatele pravidelně jezdí na Ukrajinu za příbuznými, aby jim vypomáhala. Má tak velmi dobrý přehled o aktuálním dění na Ukrajině. Její výslech by také

prokázal, že situace na Ukrajině je o 50 % horší, než uvádí žalovaný a krajský soud na základě dosud provedených důkazů.

[15] Je přesvědčen, že navržené důkazy jsou způsobilé prokázat existenci důvodů pro udělení humanitárního azylu, a to z důvodu integrace rodiny stěžovatele v České republice, pevného rodinného zázemí a stabilního sociálního a ekonomického prostředí.

[16] Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu, jakož i rozhodnutí žalovaného zrušil, eventuálně aby vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení.

[17] Žalovaný je dle svého vyjádření přesvědčen, že správní orgán zjistil skutečný stav věci, případ posuzoval ve všech souvislostech a opatřil si potřebné podklady a objektivní informace pro rozhodnutí.

[18] Žádné důvody pro udělení jakékoliv formy mezinárodní ochrany nebyly dány. Stěžovatel v průběhu správního řízení označil za hlavní (de facto jediný) důvod svého odchodu z vlasti obavu ze současné bezpečnostní situace na Ukrajině a s ní spojenou skutečnost, že nechce nastoupit do ukrajinské armády a účastnit se bojů na východě země. Vyjádřil též obavy ze současné bezpečnostní situace v zemi původu.

[19] Uvedl, že nejdříve s manželkou a dětmi obdrželi pozvání od tchyně v České republice a prakticky zároveň (8. nebo 10. února 2015) mu přišlo na adresu rodičů pozvání do armády. Povolávací rozkaz jejich odchod z vlasti urychlil. Po příjezdu do České republiky požádali o trvalý pobyt, žádost však byla zamítnuta. Možnost žádat o mezinárodní ochranu zjistila jeho tchyně, která se ptala známých. Stěžovatel popřel, že by kdy měl problémy se státními orgány ve své vlasti. K dotazu správního orgánu, co měl na mysli tím, že nechce jako věřící bojovat, stěžovatel vysvětlil, že bible říká, že člověk nesmí zabít jiného člověka.

[20] Kasační stížnost směřuje pouze do závěru o nepřiznání humanitárního azylu. Stěžovatel se zcela jasně mylí, tvrdí-li, že otázka udělování humanitárního azylu (byť ve vztahu k válečným konfliktům) není judikatorně podrobně upravena, neboť naopak se jedná o otázku již judikatorně komplexně vyřešenou.

[21] Z obsáhlé judikatury plyne, že na azyl z humanitárních důvodů není právní nárok. Posouzení důvodů žadatele je otázkou správního uvážení správního orgánu, které podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Žalovaný dále obsáhle cituje z judikatury Nejvyššího správního soudu.

[22] Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost pro nepřijatelnost dle § 104 a odst. 1 odmítl, popřípadě zamítl pro její nedůvodnost.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[23] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[24] Ve věcech mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 104a s. ř. s. zabývá otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, soud takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Pro

pokračování

vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“.

[25] Soud nespatřuje v namítaných skutečnostech přesah vlastních zájmů stěžovatele, a to v mezích vytyčených výše zmíněným usnesením prvního senátu. Otázka udělování humanitárního azylu, do které kasační stížnost směřuje, byla již komplexně judikována, což ostatně vyplývá z napadeného rozsudku i z vyjádření žalovaného.

[26] Nejprve se soud zabýval namítanou nepřezkoumatelností napadeného rozhodnutí. Vlastní přezkum rozhodnutí krajského soudu je totiž možný pouze za předpokladu, že splňuje kritéria přezkoumatelnosti. Tedy, že se jedná o rozhodnutí srozumitelné, které je opřeno o dostatek relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč krajský soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí je natolik závažnou vadou, že k ní soud přihlíží i bez námitek, z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

[27] Veškerá výše uvedená kritéria napadený rozsudek splňuje. Krajský soud se velmi pečlivě zabýval všemi žalobními námitkami. Jedná se o srozumitelné rozhodnutí opřené o vyčerpávající odůvodnění, ze kterého je zcela zřejmé, proč krajský soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí. Stěžovatel se mýlí, uvádí-li, že nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí způsobilo nesprávné právní posouzení. Případné nesprávné právní posouzení se týká věcné roviny sporu a nemůže mít za následek nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů.

[28] Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu je na uvážení správního orgánu, zda humanitární azyl udělit, či nikoli; míra volnosti uvážení správního orgánu je limitována pouze zákazem libovůle. Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry (srovnej např. rozsudek ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48, rozsudek ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55).

[29] Soud ve shodě s krajským soudem konstatuje, že žalovaný se problematikou udělení humanitárního azylu zabýval a své závěry dostatečně zdůvodnil.

[30] Stěžovatel v řízení před správními orgány uvedl, že pro sebe i svou rodinu vidí v České republice další perspektivu a obává se, že v případě návratu na Ukrajinu bude nucen nastoupit vojenskou službu nebo jít do vězení. K udělení humanitárního azylu z rodinných důvodů se Nejvyšší správní soud již mnohokrát vyjádřil. Uvedl, že snaha o společné soužití s partnerem, případně s nezletilým dítětem, jsou zcela jistě důvody pochopitelné, avšak nikoliv natolik závažné a naléhavé, aby bez přistoupení dalších okolností mohly být vnímány jako výjimečné, tedy zvláštního zřetele hodné ve smyslu § 14 zákona o azylu upravujícího udělení humanitárního azylu (srov. např. rozsudek ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004 - 69, rozsudek ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 47/2004 - 60, či rozsudek ze dne 21. 1. 2004, č. j. 4 Azs 47/2003 - 52). O trvalých rodinných vazbách na území České republiky, jak správně zdůraznil krajský soud, nelze hovořit, protože stěžovatel, jeho manželka i dvě nezletilé děti přicestovali do země teprve v únoru 2015.

[31] Také problematikou služby v armádě se Nejvyšší správní soud opakovaně zabýval např. v rozsudku ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004 - 49, či v rozsudku ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012 - 44, a dospěl k závěru, že samotné odmítání této služby, byť by její výkon byl spojen s rizikem účasti při bojových akcích ve válečném konfliktu, není azylově relevantní.

[32] Skutkový stav byl náležitě zjištěn, odpovídá spisovému materiálu, přičemž stěžovatel ani v kasační stížnosti neuvádí, které konkrétní skutkové okolnosti byly opomenuty. Soud se zcela ztotožnil se závěrem krajského soudu, dle kterého stěžovatelem navržené důkazy nemohly žádným způsobem přispět k existenci důvodů hodných zvláštního zřetele. K bezpečnostní situaci na Ukrajině se Nejvyšší správní soud vyjádřil např. v usnesení ze dne 15. 1. 2015, č. j. 7 Azs 265/2014 – 17, kde konstatoval, že „[n]a Ukrajině nelze ani dříve, ani v současné době klasifikovat situaci jako „totální konflikt“, neboť probíhající ozbrojený konflikt nedosahuje takové intenzity, že by každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Nutno upozornit, že se jedná o konflikt izolovaný pouze na východní části Ukrajiny, přičemž jeho intenzita i v dotčených oblastech výrazně kolísá.“ Odkázat lze také na další rozhodnutí, ve kterých se této problematice věnoval, např. usnesení ze dne 31. 3. 2015, č. j. 4 Azs 15/2015 – 28, ze dne 30. 4. 2015, č. j. 9 Azs 13/2015 – 69, či ze dne 17. 6. 2015, č. j. 6 Azs 86/2015 – 31.

IV. Závěr a náklady řízení

[33] Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádný důvod pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. shledal nepřijatelnou a odmítl ji.

[34] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s., dle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. září 2016

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu